

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:

13.06.2025

Vår referanse

2024/3536

Deres dato:

Deres referanse

202405051

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefonnummer til saksbehandler

Per Olav Aslaksen, 77642201

Høringsuttalelse - tiltak i vassdrag - Senja - Storelva - flytting av inntaksdam i Storelvvassdraget

Statsforvalteren viser til høringsbrev datert 16.5.2025.

Statsforvalteren er kjent med at det over tid har vært utfordringer med overføringen fra Storelva til Litjevatnet. Vannføring nedstrøms dammen i Storelva er sterkt redusert.

Slik vi kjenner dagens konsesjonsvilkår inneholder ikke disse krav til minstevannføring. Konsesjonen har kun vilkår om maksimalt vannuttak og vannuttak over året. I konsesjonsvilkårenes post 10 er det likevel krav om etablering av måleandordning for registrering av minstevannføring. Statsforvalteren er ikke kjent med at slik måleanordning har vært etablert tidligere. Etablering av arrangement for slipp og måling av minstevannføring er derfor i samsvar med gjeldende vilkårssett.

Verdien av et slikt arrangement kan likevel bli begrenset, siden konsesjonsvilkårene ikke inneholder krav om slipp av minstevannføring. Vi mener derfor at muligheten for tallfesting av en minstevannføring bør utredes.

Søker har beskrevet periodiske utfordringer å sikre tilstrekkelig vannmengde for å dekke settefiskanleggets behov. Kapasitet på overføringen skulle i utgangspunktet sikre dette. Søker har beskrevet hvordan anleggets tekniske utforming er årsak til at overføringen likevel ikke alltid leverer tilstrekkelig vannmengde. Etter vår vurdering kan man heller ikke utelukke at den tekniske utformingen medfører det at det periodisk kan bli overført mer vann til Litjevatnet, enn konsesjonen gir rom for. Hvorvidt dette reelt har skjedd, har vi ikke kunnskap om.

Et nytt inntak vil gi bedre mulighet for styring av vannmengde som overføres til Litjevatnet, og dermed også sikre at overskytende vannmengder beholdes i det naturlige elveleiet i Storelva. Statsforvalteren er derfor positiv til forbedringer som gir mulighet for bedre kontroll av vannuttak, og vannslipp til elveleiet nedstrøms dam.

Det er positivt at søker har utredet hvilke virkninger inngrepet vil ha i myr, og innhentet forslag til revegetering av terrenginngrep. Statsforvalteren mener at tilsvarende kunnskapsgrunnlag, og

tiltaksplan for sikring av et best mulig vannmiljø også burde være en selvfølge ved nye inngrep i vassdraget.

Fisk

Tidligere har det vært gjennomført biologiske undersøkelser i Storelva i 2011 (Akvaplan-niva AS Rapport 5588-01), 2013 (Akvaplan-niva AS Rapport 6581-01) og 2019 (Akvaplan-niva AS Rapport 61103). Oppstrøms overføringskanalen til Litjevatnet ble tre stasjoner (strekninger) overfisket med elektrisk fiskeapparat i 2011 og 2019. En av disse (stasjon 3) utgjør strekningen mellom dagens inntak omsøkt nytt inntak. Nedstrøms overføringskanalen ble det gjennomført elektrofiske i 2013 og 2019. I sammendrag fra undersøkelsene i 2019 skriver Akvaplan-niva AS:

Storelva har en middels stor bestand av småvokst ørret. Bestanden er lite endret i forhold til 2011. Overføring av vann fra Langvatn via hevert gir en stabil og gjennom året høyere vannføring i midtre og øvre del av Storelva i forhold til det som ville vært normalt i tørre og kalde perioder. Dette har gitt en positiv innvirkning på produksjoner av fisk og bunndyr i denne delen av elva nedstrøms Storelvvatn. Denne delen av elva har god økologisk status.

Nedstrøms inntakskanalen for vann fra Storelva til Litjevatn har uttaket av vann til Litjevatn medført at dette elvesegmentet har fått redusert varierende vannføring med periodevis tørrlegging og frysing. Biologisk produksjon er sterkt redusert, og strekningen har per i dag liten eller ingen produksjon av fisk.

Kunnskap fra disse undersøkelsene er relevant for den omsøkte flyttingen av inntakspunkt.

Miljømål, miljøtilstand og avbøtende tiltak

Storelva oppstrøms eksisterende inntaksdam ([194-137-R Storelva oppstrøms overføring til Litjevatnet](#)) er i dag naturlig vannforekomst med miljømål god økologisk og god kjemisk tilstand. Vann-Nett viser at økologisk miljømål er nådd, mens det ikke foreligger data for kjemisk tilstand.

Storelva nedstrøms eksisterende inntaksdam ([194-138-R Storelva nedstrøms overføring til Litjevatnet](#)) er utpekt som sterkt modifisert vannforekomst (SMVF) fordi fraføring av vann gjør at det ikke er mulig å nå mål om god økologisk tilstand. Miljømål nedstrøms inntaket er godt økologisk potensial (den beste tilstand som kan oppnås med teknisk og økonomisk gjennomførbare tiltak) og god kjemisk tilstand.

Flytting av inntakspunkt oppstrøms vil føre til at økologisk tilstand på nedre del av vannforekomst 194-137-R blir forringet slik at miljømål på denne strekningen ikke lenger kan nås. Dette innebærer at vannforskriften § 12 kan komme til anvendelse. Før tillatelse til flytting kan gis må det i så fall gjøres en vurdering av om vilkår i vannforskriften § 12, annet ledd er oppfylt. Et vesentlig vilkår for anvendelse av unntaksbestemmelsen i vannforskriften § 12 er at alle gjennomførbare avbøtende tiltak skal vurderes og settes inn.

Om tillatelse blir gitt vil nedre del av vannforekomst 194-137-R, etter vår vurdering, måtte utpekes som sterkt modifisert vannforekomst (SMVF). Rent praktisk vil dette kunne gjøres ved flytting av grensen mellom de to vannforekomstene. Miljømål for strekningen vil da bli godt økologisk potensial, i stedet for god økologisk tilstand som i dag.

Med dagens vannbruk og inntaksløsning vurderte Akvaplan-niva AS, i forbindelse med biologiske undersøkelser i 2019, at det ikke var gjennomførbare tiltak for miljøforbedring nedstrøms inntaksdammen. Tilstand i Storelva nedstrøms overføringen ble derfor den gang satt til godt økologisk potensial, uten nye tiltak.

Ved endringer av anlegget og flytting av inntakspunkt mener vi at det både er hensiktsmessig og nødvendig med en ny vurdering av gjennomførbare tiltak for eventuell mulig miljøforbedring. Dette må i praksis si tiltak som kan forebygge unødige forringelser av Storelva nedstrøms inntaket. Tallfesting av en permanent minstevannføring kan være et slikt tiltak. Bedre styring av vannbruken, slik at mer vann i perioder kan slippes som overløp kan være et annet tiltak. En dam utgjør også en barriere for fiskevandring. Før dammen prosjekteres mener vi at det også må vurderes behov for, og kost-nytte ved, etablering av eventuell fiskevandringssløsning.

Oppsummering

Statsforvalteren mener at det er positivt at det etableres et arrangement for slipp av minstevannføring. For å få full nytte av dette mener Statsforvalteren at størrelse på minstevannslipp må tallfestes. Vi tilrår også at det stilles krav til utredning av mulige avbøtende tiltak for fisk og annet vannmiljø.

Med hilsen

Anders Tandberg (e.f.)
seksjonsleder fisk og vannforvaltning

Per Olav Aslaksen
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent